

УДК 342.849.2

DOI <https://doi.org/10.32782/2409-4544/2021-2/8>

ГРОШОВА ЗАСТАВА НА МІСЦЕВИХ ВИБОРАХ: ЕВОЛЮЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Коваль Тетяна Владиславівна,

кандидат історичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ORCID ID: 0000-0003-1150-328X

Парамонова Ольга Сергіївна,

кандидат юридичних наук, доцент,

доцент кафедри державно-правових дисциплін

Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького

ORCID ID: 0000-0002-6360-4122

Статтю присвячено дослідженню інституту грошової застави на місцевих виборах в Україні. Проаналізовано основні нормативно-правові акти, які регулювали (регулюють) підготовку та проведення виборів до місцевих органів влади з 1994 року по 2020 рік. З'ясовано, що положення щодо грошової застави були включені лише до окремих із них. Так, Закон України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» від 24 лютого 1994 року передбачав внесення кандидатами грошової застави. Закони ж про місцеві вибори 1998, 2004 років та початкові редакції Закону від 2010 року не містили жодної згадки про неї. Кандидати використовували інший інструмент – збір підписів виборців на свою підтримку. До необхідності відновлення грошової застави повернулися у 2014 році. Акти 2014, 2015, 2020 років значно розширили та деталізували процедуру її сплати. Серед основних тенденцій такі: суттєве збільшення розміру грошової застави на місцевих виборах; розширення кола суб'єктів виборчого процесу, для яких внесення грошової застави є обов'язковим; детальна регламентація порядку її внесення, повернення та перерахування; дотримання принципу пропорційності в її обліку тощо. Зазначено, що найбільш дискусійним видається питання щодо стрімкого зростання розміру грошової застави. З одного боку, експерти визнають прагнення законодавця запобігти надмірній кількості кандидатів. З іншого боку, наголошують на порушенні права бути обраним, усунення від участі в місцевих виборах політичних сил з обмеженими фінансовими можливостями. Очевидно, що вирішення вказаного питання вимагає комплексних зусиль як від представників влади, так і від наукової спільноти. Водночас розглянуто й інші спірні моменти, зокрема невідповідність судової практики документам про порядок внесення грошової застави, та наголошено на необхідності внесення змін до відповідних актів.

Ключові слова: місцеві вибори, грошова застава, виборчі права, виборчий процес.

Koval Tetiana, Paramonova Olha. The election deposit in local elections: evolution of national legislation

The article is devoted to the study of the election deposit in local elections in Ukraine. The main normative legal acts that regulate the preparation for and conduct of elections to local authorities from 1994 to 2020 were analyzed. It was found that the provisions on election deposit were included only in some of them. For example, the Law of Ukraine "On Elections of Deputies and Heads of Village, Settlement, District, City, District in the Cities, Regional Councils" of February 24, 1994, provided for the payment of election deposit by candidates. On the other side, it wasn't mentioned in elections acts of 1998, 2004 and 2010. Candidates used another instrument of control – collecting voters' signatures. The necessity of recovery the election deposit has returned in 2014. Payment procedure was significantly extended and detailed by the acts of 2014, 2015, 2020. Among the main trends: a substantial increase of the election deposit amount; enlargement of election process subjects, for which the payment of deposit is mandatory; detailed regulation of the procedure for its depositing, return and transfer; using the principle

of proportionality in its accounting, etc. It is pointed out that the issue of rapid growth of election deposit seems to be the most controversial question. On the one hand, experts recognize the legislator's desire to prevent an excessive number of candidates. On the other hand, they underline the violation of the electoral rights, exclusion from participation in local elections political forces with limited financial resources. It is obvious that its solution requires common efforts from both government officials and the scientific community. At the same time, other disputed issues were considered, in particular, discrepancy of judicial practice with the documents of payment procedure of election deposit, and stressed the need to amend the relevant acts.

Key words: Local Elections, Election Deposit, Voting Rights, Election Process.

Національне виборче законодавство перманентно перебуває в полі зору наукової спільноти. Така ситуація зумовлена як об'єктивною тенденцією розвитку інститутів демократичного суспільства, так і специфікою суспільно-політичних процесів в Україні, відсутністю стабільності й узгодженості в нормах виборчого права, постійною змінюваністю законів щодо регулювання виборів, відсутністю консенсусу серед політичних сил тощо. Черговий сплеск наукової та громадської активності пов'язаний з ухваленням довгоочікуваного документа – Виборчого кодексу України, – положення якого стали предметом обговорення чи не з моменту його ухвалення. Одну з найбільш бурхливих дискусій викликало суттєве збільшення грошової застави на різних видах виборів, що, у свою чергу, спонукало експертів вкотре звернутися до її дослідження. Утім, правова природа грошової застави, її співвідношення із загальними принципами виборчого права є предметом обговорення досить давно. Ідеться як про офіційну позицію органів влади (рішення Конституційного Суду України від 30 січня 2002 р. (справа про виборчу заставу), рішення Європейського суду з прав людини у справі «Суховецький проти України» від 28 березня 2006 р.), так і про наукову полеміку. Попри очевидні здобутки експертів, існує потреба у продовженні започаткованого напрямку, зокрема у вивченні інституту грошової (виборчої) застави на місцевих виборах.

Нагадаємо, що перші вибори до органів місцевого самоврядування в незалежній Україні відбулися 26 червня 1994 р. Вони проводилися на підставі Закону України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» від 24 лютого 1994 р. [1]. Порядок висування кандидатів, визначений у Законі, окрім інших про-

цедур, передбачав також внесення ними грошової застави (п. 10 ст. 26). Її розмір диференціювався відповідно до виду органу місцевого самоврядування. Так, для кандидатів у депутати районної, міської (міста республіканського й обласного підпорядкування), обласної ради розмір грошової застави становив п'ять мінімальних заробітних плат; для кандидатів на посаду голови районної, міської (міста обласного підпорядкування без районного поділу) ради – десять мінімальних заробітних плат; для голови міської (міста з районним поділом), обласної ради – 15 заробітних плат. Принагідно зауважимо, що в 1994 р. мінімальна заробітна плата становила 60 000 крб [2]. З огляду на темпи інфляції (згідно з офіційним курсом Національного банку України в січні 1994 р. один долар США коштував 12 610 крб, у грудні того ж року – уже 104 200 крб), питання щодо платоспроможності кандидатів залишається відкритим. Через два роки, зважаючи на масштаби фінансової кризи, нестабільність національної валюти, словосполучення «мінімальних заробітних плат» узагалі було змінено на словосполучення «неоподатковуваних мінімумів доходів громадян» [3]. Цікаво, що грошова заставка поверталася особі, яка внесла її, якщо кандидат одержав на виборах не менш як п'ять відсотків голосів виборців, які взяли участь у голосуванні. А от заставка, що не підлягала поверненню, надходила до місцевого бюджету.

Закони, що регламентували проведення наступних місцевих виборів в Україні, не містили положень щодо грошової застави [4; 5]. Кандидати використовували інший інструмент – збір підписів виборців на свою підтримку. Закон України «Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів» від 10 липня 2010 р. у початкових редакціях

також не передбачав внесення грошової застави кандидатами на виборах до місцевих органів влади. І лише 8 квітня 2014 р. до нього було внесено відповідні зміни (ст. 42–1) [6].

На відміну від 1994 р., законодавець підійшов про регламентації процедури внесення грошової застави більш ретельно. Суб'єктами її внесення виступали місцеві організації партій і особи, які висувалася шляхом самовисування. Час внесення – після початку виборчого процесу та до подання документів територіальній виборчій комісії (далі – ТВК). Спосіб внесення – безготівковий, на спеціальний рахунок відповідної ТВК. Важливо, що розмір грошової застави визначався пропорційно до кількості виборців. Наприклад, для кандидатів на посаду міського голови та в депутати Верховної Ради Автономної Республіки Крим (далі – АРК), обласної, районної, міської, районної в місті рад, висунутих за багатомандатним виборчим округом, він становив два розміри місячної мінімальної заробітної плати на кожні 100 тисяч виборців відповідного виборчого округу; для кандидатів у депутати обласної, районної, міської, районної в місті рад, висунутих за одномандатним мажоритарним виборчим округом, – 0,2 розміру місячної мінімальної заробітної плати на кожні 10 тисяч виборців від кількості виборців, що встановлюється як частка від ділення кількості виборців відповідних області, району, міста, району в місті на кількість одномандатних мажоритарних округів, утворених у відповідних області, районі, місті, районі в місті [6].

Розмір грошової застави для кожного виборчого округу мала визначати Центральна виборча комісія на підставі відомостей Державного реєстру виборців. На відміну від 1994 р., грошова застава підлягала поверненню лише в разі, якщо за результатами місцевих виборів кандидат був визнаний обраним в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі, був визнаний обраним міським головою або місцева організація партії, що висунула список кандидатів у депутати, отримала право на участь у розподілі депутатських мандатів. В інших випадках грошова застава не поверталася і перераховувалася до державного бюджету України,

бюджету АРК, місцевого бюджету [6]. Утім, вказані положення були реалізовані лише частково.

Чергові місцеві вибори, що проходили 25 жовтня 2015 р., відбулися вже на основі іншого документа – Закону України «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 р. У ньому було збережено загальні вимоги щодо внесення грошової застави кандидатами – як і у 2014 р., відповідні суб'єкти після початку виборчого процесу та до подання документів ТВК мали перерахувати її на спеціальний рахунок відповідної ТВК [7]. Принцип пропорційності (розмір грошової застави визначався пропорційно до кількості виборців в окрузі) також мав дотримуватися. Однак змінився тип виборчої системи – уперше вибори депутатів обласних, районних, міських та районних у містах рад в Україні проводилися за пропорційною виборчою системою в багатомандатному виборчому окрузі за виборчими списками місцевих організацій політичних партій, коло суб'єктів виборчого процесу звузилося.

Змінився і розмір грошової застави. Так, для кандидата на посаду міського голови вона збільшилася із двох до чотирьох розмірів місячної мінімальної заробітної плати на кожні 100 тисяч виборців відповідного одномандатного виборчого округу, а для виборчого списку кандидатів у депутати Верховної Ради АРК, обласної, районної, міської, районної в місті рад, висунутого в багатомандатному виборчому окрузі, становила чотири розміри місячної мінімальної заробітної плати на кожні 100 тисяч виборців відповідного багатомандатного виборчого округу. Наприклад, відповідно до постанови Центральної виборчої комісії «Про розмір грошової застави на чергових місцевих виборах» від 10 серпня 2015 р., розмір грошової застави для кандидата на посаду міського голови міста Черкас становив 11 036 грн (кількість виборців – 226 521 особа, розмір мінімальної заробітної плати – 1 218 грн) [8].

Важливо підкреслити, що окремі суб'єкти виборчого процесу (місцева організація політичної партії, яка висунула кандидата в депутати в одномандатному виборчому окрузі, кандидата на посаду селищного, сільського голови, старости селища, села; кандидати в депутати

селищної, сільської ради, кандидати на посаду селищного, сільського голови, старости селища, села, висунуті шляхом самовисування) узагалі не повинні були сплачувати грошову заставу.

Новоухвалений Закон розширив перелік випадків, за яких грошова застава поверталася відповідному суб'єкту виборчого процесу. Це, зокрема: 1) відмова в реєстрації кандидата; 2) визнання виборів такими, що не відбулися; 3) обрання кандидата міським головою або отримання місцевою організацією партії, що висунула список кандидатів у депутати, права на участь у розподілі депутатських мандатів. В інших випадках грошова застава не поверталася і мала перераховуватися територіальною виборчою комісією відповідно до державного бюджету України, бюджету АРК, місцевого бюджету [7].

Проте під час проведення місцевих виборів 2015 р. уникнути спірних моментів не вдалося. В аналітичних звітах і підсумках міститься інформація щодо неординарного трактування територіальними виборчими комісіями порядку внесення грошової застави кандидатами чи місцевими організаціями партій. Так, частина територіальних виборчих комісій відмовляла в реєстрації тим, хто включений до виборчого списку, у зв'язку із внесенням грошової застави не з рахунків місцевої організації партії, а фізичною особою в інтересах відповідної організації. Натомість суди під час розгляду таких виборчих спорів здебільшого не визнавали вказані факти порушенням виборчого законодавства. Єдності не було навіть в офіційних позиціях керівництва Центральної виборчої комісії [9, с. 52–53]. Мусимо констатувати, що така невизначеність зберігається і нині.

Новий Виборчий кодекс України, ухвалений 19 грудня 2019 р., суттєво збільшив суму грошової застави. У найбільш загальних рисах вона вираховувалася за формулою: чотири розміри мінімальної заробітної плати (встановленої на день початку виборчого процесу) на кожні 10 тисяч виборців. Для організації партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради АРК, її розмір мав становити 500 розмірів мінімальної заробітної плати, встановленої

на день початку виборчого процесу [10]. Однак законодавчі умови проведення місцевих виборів 2020 р. були остаточно визначені лише 16 липня 2020 р. з ухваленням Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» [11]. Ці зміни (чинні понині) стосувалися і грошової застави. Її розмір становив (становить): 1) для організації партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати Верховної Ради АРК, або організації відповідної партії вищого рівня – 250 мінімальних заробітних плат у місячному розмірі, встановленому на день початку виборчого процесу; 2) для кандидата в депутати сільської, селищної, міської (територіальної громади з кількістю виборців до 10 тисяч) рад, який висувається шляхом самовисування в багатомандатному виборчому окрузі, – 20% мінімальної заробітної плати в місячному розмірі, встановленому на день початку виборчого процесу; 3) для організації партії, яка висунула кандидатів у депутати сільської, селищної, міської (територіальної громади з кількістю виборців до 10 тисяч) рад, або організації відповідної партії вищого рівня в багатомандатному виборчому окрузі – також 20% мінімальної заробітної плати в місячному розмірі, встановленому на день початку виборчого процесу, за кожного кандидата; 4) для організації партії, яка висунула кандидата на посаду сільського, селищного, міського голови (міста з кількістю виборців до 75 тисяч), або організації відповідної партії вищого рівня, а також особи, висунутої шляхом самовисування на посаду сільського, селищного, міського голови (міста з кількістю виборців до 75 тисяч), у єдиному одномандатному виборчому окрузі – мінімальна заробітна плата в місячному розмірі, установленому на день початку виборчого процесу; 5) для організації партії, яка висунула виборчий список кандидатів у депутати обласної, районної, районної в місті, а також міської, селищної, сільської (територіальної громади з кількістю виборців 10 тисяч і більше) рад, кандидатів на посаду міського голови (міста з кількістю виборців 75 тисяч і більше) або організації відповідної партії вищого рівня, а також особи, яка висувається кандидатом на посаду

міського голови (міста з кількістю виборців 75 тисяч і більше) шляхом самовисування, – чотири мінімальні заробітні плати в місячному розмірі, встановленому на день початку виборчого процесу, на кожні 90 тисяч виборців відповідного єдиного територіального виборчого округу для кожного виду виборів окремо [11]. Наприклад, розмір грошової застави для кандидата на посаду черкаського міського голови на місцевих виборах 25 жовтня 2020 р. становив 47 214 грн (кількість виборців – 212 464 особи, розмір мінімальної заробітної плати – 5 000 грн) [12].

Окрім розміру застави, нове законодавство містить й інші дискусійні положення. Так, у разі надходження на спеціальний рахунок відповідної ТВК для внесення грошової застави коштів у меншому розмірі, ніж визначено, та/або коштів, які внесені з порушенням вимог (кошти внесено неналежним суб'єктом внесення, двома і більше платежами тощо), вони не підлягають поверненню.

Отже, сплата грошової застави суб'єктами виборчого процесу є однією з умов їхньої участі в місцевих виборах в Україні. Уперше її було передбачено Законом України «Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад» у 1994 р. Нині розміри та порядок внесення грошової

застави регламентовано Виборчим кодексом України й актами Центральної виборчої комісії. Аналіз їхніх положень свідчить про суттєве зростання розміру грошової застави на місцевих виборах; розширення кола суб'єктів виборчого процесу, для яких внесення грошової застави є обов'язковим; деталізацію порядку її внесення, повернення та перерахування. Логічно, що основна дискусія стосується розміру грошової застави. З одного боку, експерти визнають прагнення законодавця запобігти надмірній кількості кандидатів, зокрема на місцевих виборах, додати виваженості й серйозності в їхні рішення. З іншого боку, наголошують на порушенні права бути обраним, усунення від участі в місцевих виборах політичних сил, які, навіть за значної підтримки електорату, не мають потужних фінансових ресурсів. Очевидно, що вирішення цього питання вимагає комплексних зусиль як від представників влади, так і від наукової спільноти.

Водночас потребує вдосконалення і механізм внесення грошової застави на місцевих виборах. Звіти щодо проведення місцевих виборів містять значний масив інформації про невідповідність судової практики порядку внесення грошової застави тощо. Уважаємо, що вказані недоліки мають бути усунуті шляхом внесення відповідних змін до законодавства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Про вибори депутатів і голів сільських, селищних, районних, міських, районних у містах, обласних Рад : Закон України від 24 лютого 1994 р. № 3996–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3996-12#Text>.
2. Про підвищення мінімальних розмірів заробітної плати та пенсії за віком : постанова Верховної Ради України від 25 листопада 1993 р. № 3653–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3653-12#Text>.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо встановлення ставок і зборів у співвідношенні з розміром неоподаткованого мінімуму доходів громадян : Закон України від 20 лютого 1996 р. № 54/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/54/96-вр#Text>
4. Про вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів : Закон України від 14 січня 1998 р. № 14/98-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/14/98-вр#Text>
5. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів : Закон України від 6 квітня 2004 р. № 1667–IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-15#Text>
6. Про вибори депутатів Верховної Ради Автономної Республіки Крим, місцевих рад та сільських, селищних, міських голів : Закон України від 10 липня 2010 р. № 2487–VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2487-17#n1933>

7. Про місцеві вибори : Закон України від 14 липня 2015 р. № 595–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text>
8. Про розмір грошової застави на чергових місцевих виборах : постанова Центральної виборчої комісії від 10 серпня 2015 р. № 170. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0170359-15#Text>
9. Громадське спостереження за черговими місцевими виборами 2015 р. : підсумковий звіт / Опора. Київ, 2016. 248 с.
10. Виборчий кодекс України від 19 грудня 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text>
11. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства : Закон України від 16 липня 2020 р. № 805–IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-20#Text>
12. Про розмір грошової застави на місцевих виборах 25 жовтня 2020 р. : постанова Центральної виборчої комісії від 10 вересня 2020 р. № 246. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246359-20#Text>

REFERENCES:

1. Pro vybory deputativ i holiv silskykh, selyshchnykh, rayonnykh, miskyykh, rayonnykh u mistakh, oblasnykh Rad: Zakon Ukrayiny [On Elections of Deputies and Heads of Village, Settlement, District, City, District in the Cities, Regional Councils: Law of Ukraine] February 24, 1994 № 3996–XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3996-12#Text> [in Ukrainian].
2. Pro pidvyshchennya minimalnykh rozmiriv zarobitnoyi platy ta pensiyi za vikom Postanova Verkhovnoyi Rady Ukrayiny [On Raising the Minimum Wage and Old-age Pension: Resolution of the Verkhovna Rada of Ukraine], November 25, 1993 № 3653–XII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3653-12#Text> [in Ukrainian].
3. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo vstanovlennya stavok i zboriv u spivvidnoshenni z rozmirom neopodat-kovuvanoho minimumu dokhodiv hromadyan: Zakon Ukrayiny [On Amendments to the Certain Legislative Acts of Ukraine Concerning Introduction of Rates and Fees in the Ratio to the Size of the Tax-free Minimum of Incomes of Citizens: Law of Ukraine], February 20, 1996 № 54/96-BP. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/54/96-вп#Text> [in Ukrainian].
4. Pro vybory deputativ mistsevykh rad ta silskykh, selyshchnykh, miskyykh holiv: Zakon Ukrayiny [On Elections of Deputies of Local Councils and Village, Settlement and City Heads: Law of Ukraine], January 14, 1998 № 14/98-BP. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/14/98-вп#Text> [in Ukrainian].
5. Pro vybory deputativ Verkhovnoyi Rady Avtonomnoyi Respubliky Krym, mistsevykh rad ta silskykh, selyshchnykh, miskyykh holiv : Zakon Ukrayiny [On Elections of Deputies of the Supreme Council of Autonomous Republic of Crimea, Local Councils and Village, Settlement and City Heads : Law of Ukraine], April 6, 2004, № 1667–IV. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1667-15#Text> [in Ukrainian].
6. Pro vybory deputativ Verkhovnoyi Rady Avtonomnoyi Respubliky Krym, mistsevykh rad ta silskykh, selyshchnykh, miskyykh holiv : Zakon Ukrayiny [On Elections of Deputies of the Supreme Council of Autonomous Republic of Crimea, Local Councils and Village, Settlement and City Heads : Law of Ukraine], July 10, 2010, № 2487–VI. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2487-17#n1933> [in Ukrainian].
7. Pro mistsevi vybory : Zakon Ukrayiny [On Local Elections : Law of Ukraine], July 14, 2015, № 595–VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/595-19#Text> [in Ukrainian].
8. Pro rozmir hroshovoyi zastavy na chervovykh mistsevykh vyborakh: Postanova Tsentralnoyi myborchoyi komisiyi [On the Amount of Election Deposit in Regular Local Elections: Resolution of Central Election Commission of Ukraine], August 10, 2015, № 170. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0170359-15#Text> [in Ukrainian].

9. Hromadske sposterezhennya za cherhovymy mistsevymy vyboramy 2015 r. : Pidsumkovyy zvit (2016) [Observation of Regular Local Elections : Final Report]. Kyiv. Opora. 248 p. [in Ukrainian].

10. Vyborchyy kodeks Ukrayiny [Election Code of Ukraine], December 19, 2019. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/396-20#Text> [in Ukrainian].

11. Pro vnesennya zmin do deyakykh zakonodavchykh aktiv Ukrayiny shchodo vdoskonalennya vyborchoho zakonodavstva : Zakon Ukrayiny [On Amendments to Certain Legislative Acts of Ukraine on Improvement of Election Legislation: Law of Ukraine], July 16, 2020, № 805–IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/805-20#Text> [in Ukrainian].

12. Pro rozmir hroshovoyi zastavy na mistsevykh vyborakh 25 zhovtnya 2020 r. : Postanova Tsentralnoyi vyborchoyi komisiyi [On the Amount of Election Deposit in Local Elections (October 25, 2020) : Resolution of Central Election Commission of Ukraine], September 10, 2020, № 246. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0246359-20#Text> [in Ukrainian].